

Fényforrás spektrumának pupillaátmérőre gyakorolt hatása

Simon Péter Gábor

Pannon Egyetem

Villamosmérnöki és Információs Rendszerek Tanszék

Virtuális Környezetek és Fénytani Kutató Laboratórium

Tartalom

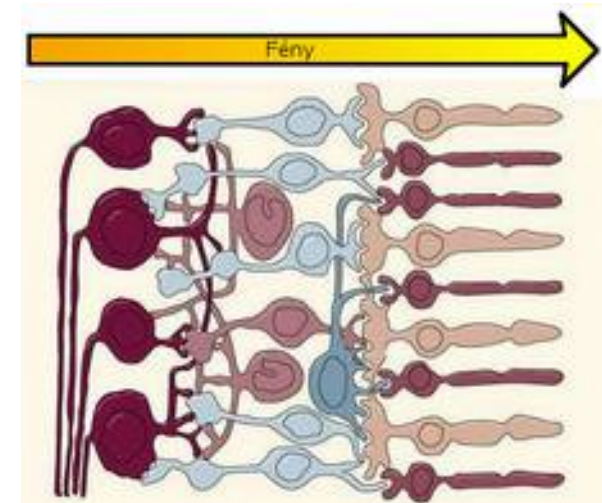
- A kutatás célja
- Látórendszer és éberség
- Kísérlet
 - Használt eszközök
 - Kísérleti összeállítás
- Eredmények
- További vizsgálatok

A kutatás célja

- Egy kísérleti eljárás megtervezése, mellyel vizsgálni tudjuk a spektrum és az éberség közti kapcsolatot a lehető legközvetlenebb módon.
- Az eredmények alapján olyan javaslatok megfogalmazása, amelyekkel szervezetünk természetes biológiai ritmusához alkalmazkodó fényforrásokat tervezhetünk.
(”egészséges fényforrás”)

Látórendszer és éberség

- A világítás és hatása a szervezetre
 - Hatásmechanizmus
 - ipRGC⁽¹⁾-->tobozmirigy ->
 - Hormon (melatonin) termelés ->
 - Éberség változása (lassú folyamat)
 - A pupillaátmérő mutatója a(z):
 - szembe jutó fény mennyiségének
 - aktuális éberségi szintnek
 - érzelmi állapotnak
 - ...
 - A nem kívánatos hatások kiszűrése fontos!

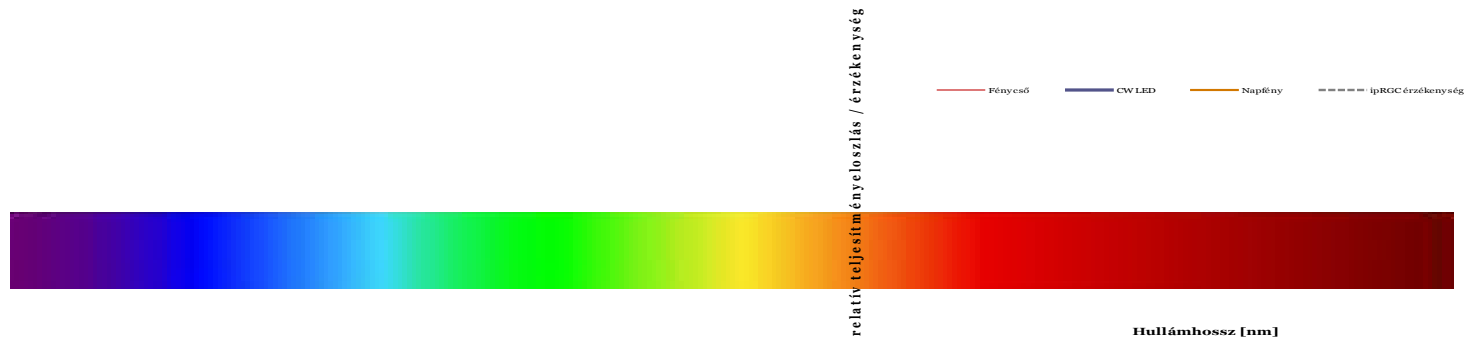
Látórendszer és éberség

A fényérzékeny ganglionsejtek érzékenysége és néhány fényforrás jellemző spektrális teljesítmény-eloszlása

0.277

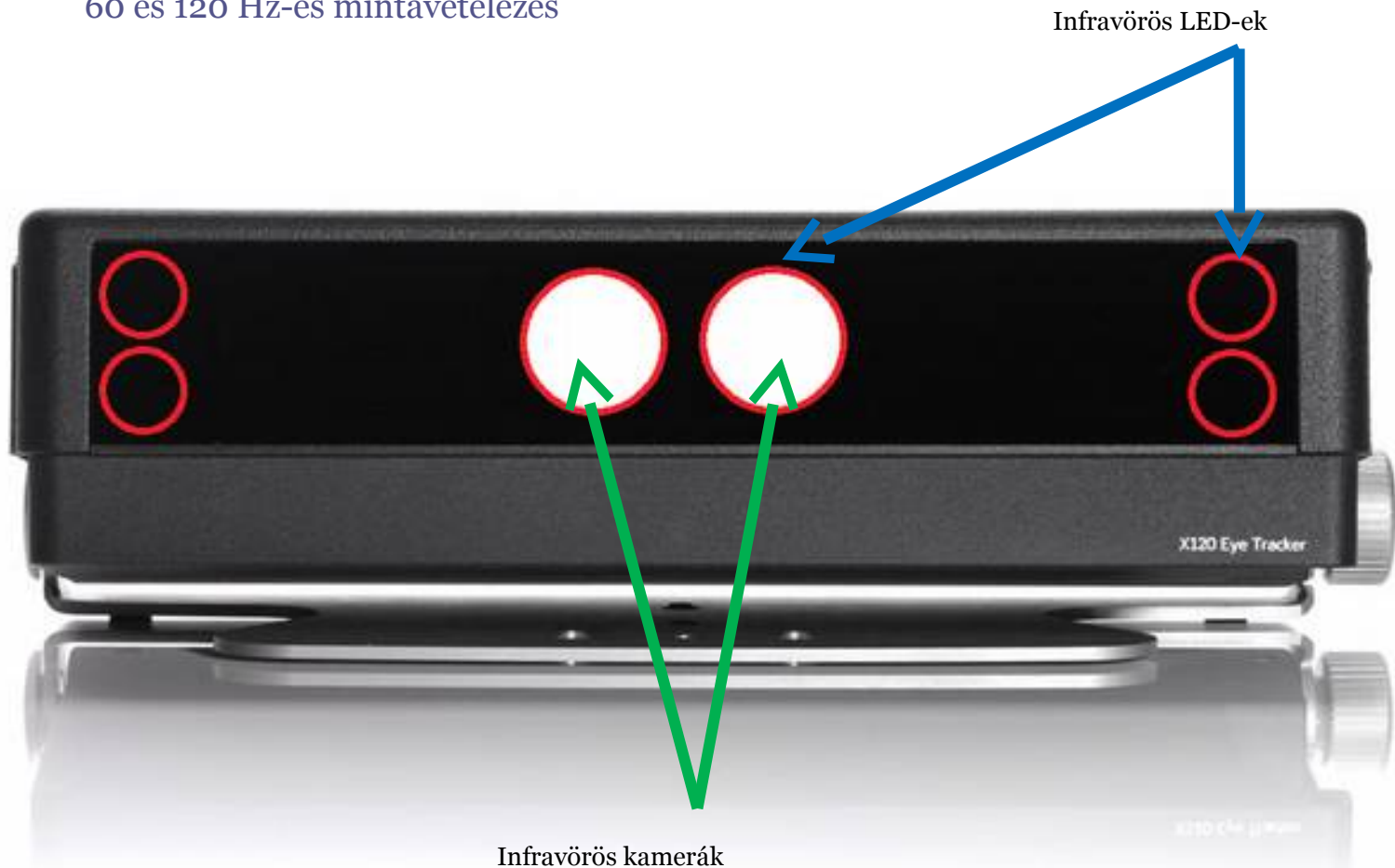
0.439

0.939

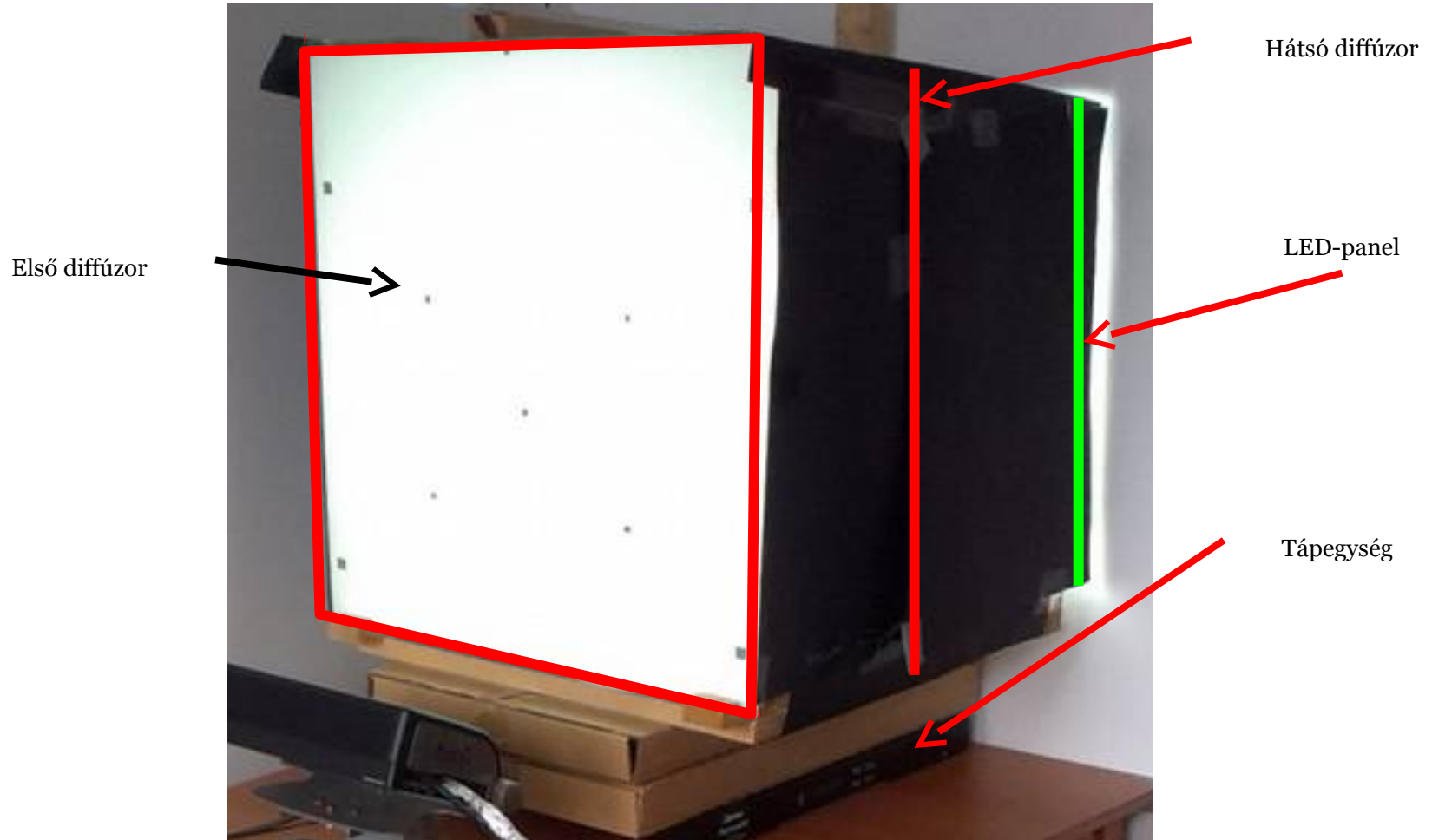
Kísérlet

- Szemkövető berendezés
 - 60 és 120 Hz-es mintavételezés

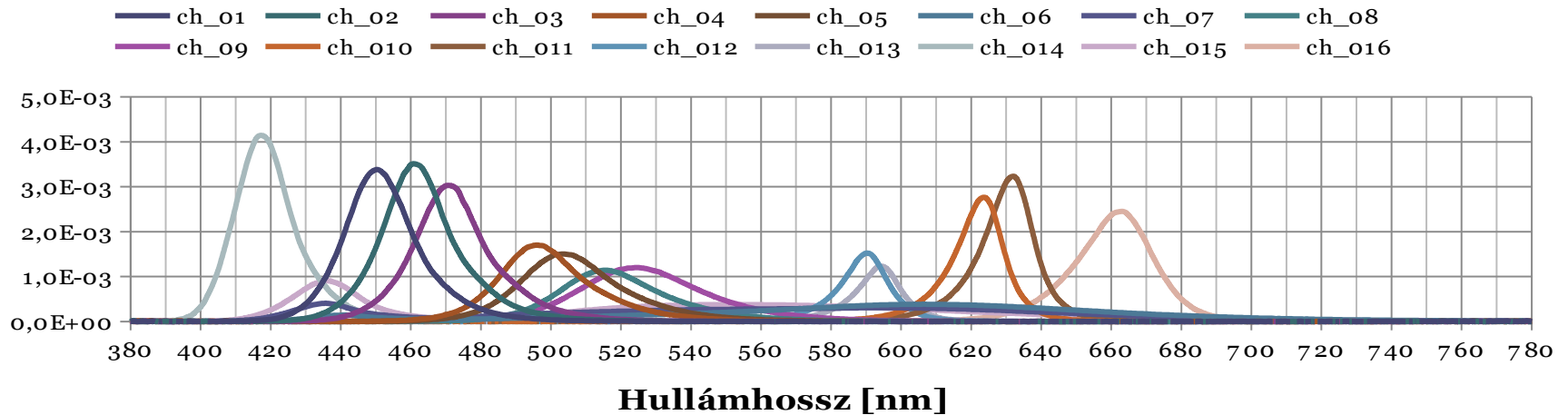
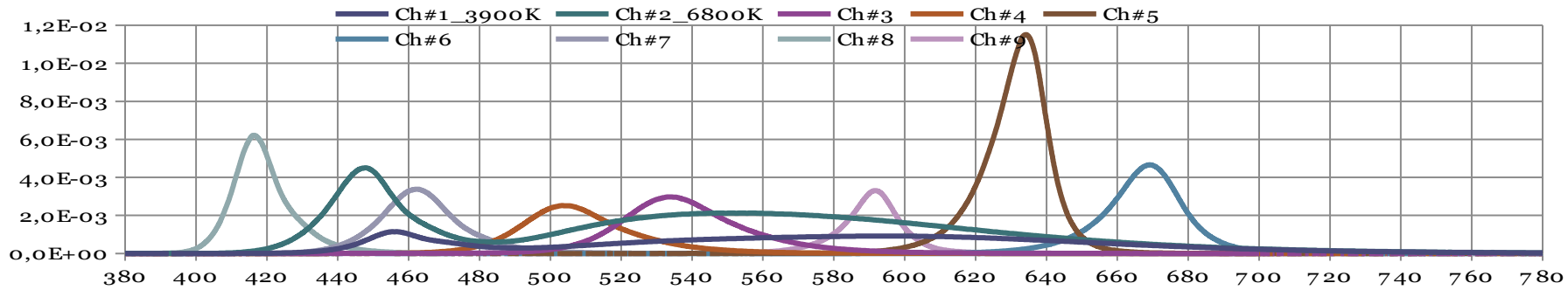
Kísérlet

- A kísérleti fényforrás (világító panel) felépítése

Kísérlet

□ LED-panelek csatornái

Kísérlet

- Felhasznált eszközök:
 - Szemkövető berendezés
 - Kísérleti fényforrás (világító panel)
 - Csatornánként hangolható LED-panel
 - Diffúzorok
 - Billentyűzet
 - Betű-táblázatok írásvetítő fólián

Kísérlet

- A kísérleti összeállítás

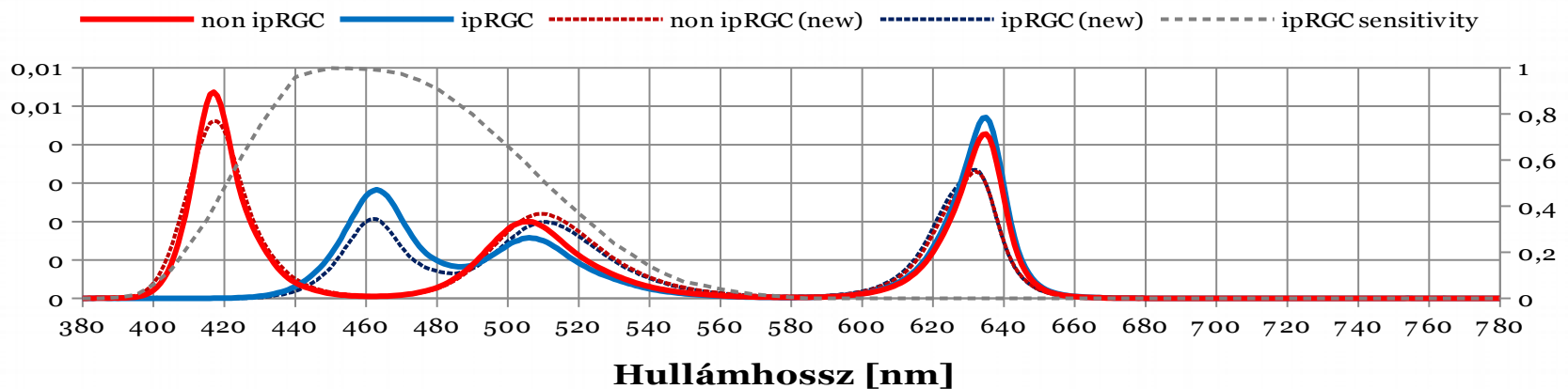

Kísérlet

Alkalmazott stimulus

- 2 db fehér megvilágítás, 416 nm, illetve 462 nm-es kék LED-ek felhasználásával
- Két kísérletsorozat, kis mértékben különböző spektrumokkal
- Két kísérletsorozat, kis mértékben különböző spektrumokkal
- A kísérlet közben: megadott betűk keresése (tétlen várakozás hatásának kiküszöbölése)
- A kísérlet közben: megadott betűk keresése (tétlen várakozás hatásának kiküszöbölése)

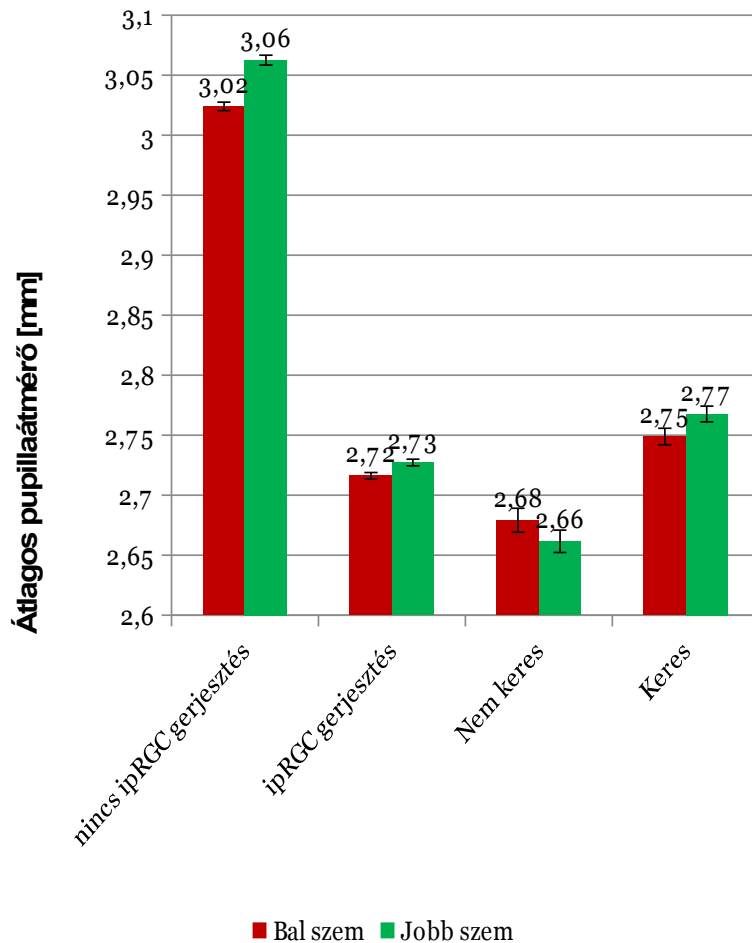
Sugársűrűség [$W \cdot m^{-2} \cdot sr^{-1} \cdot nm^{-1}$]

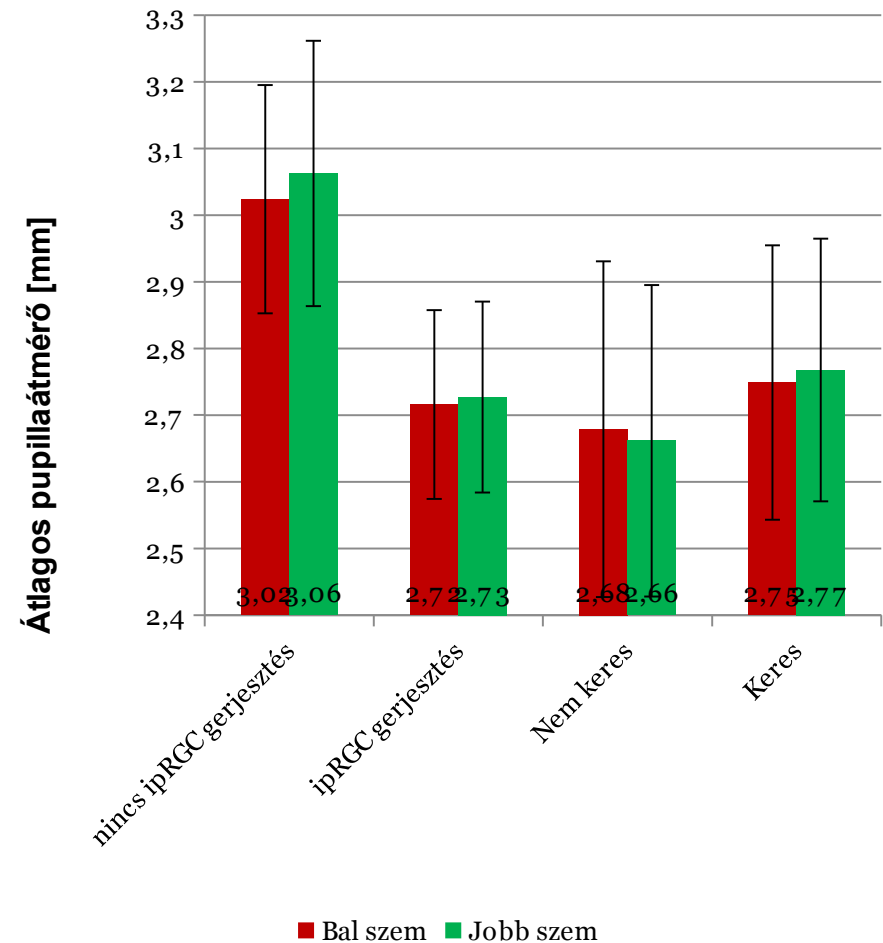
Relatív érzékenység

Eredmények

Pupilla átmérő (megbízhatósági szintekkel)

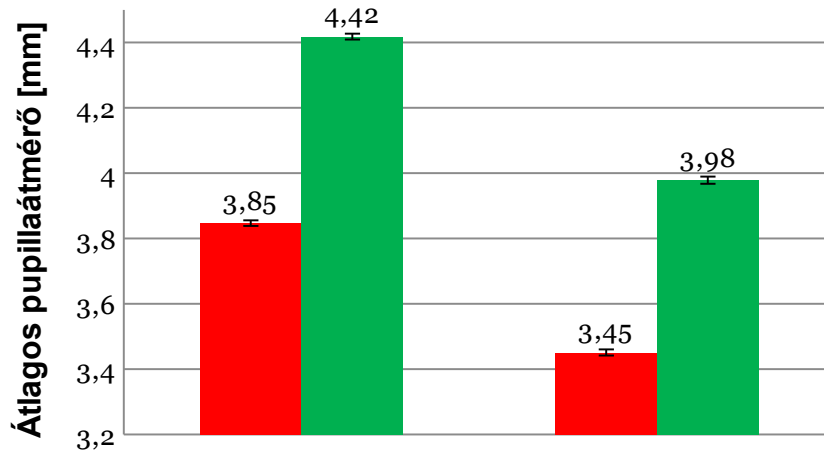
Pupilla átmérő (szórással)

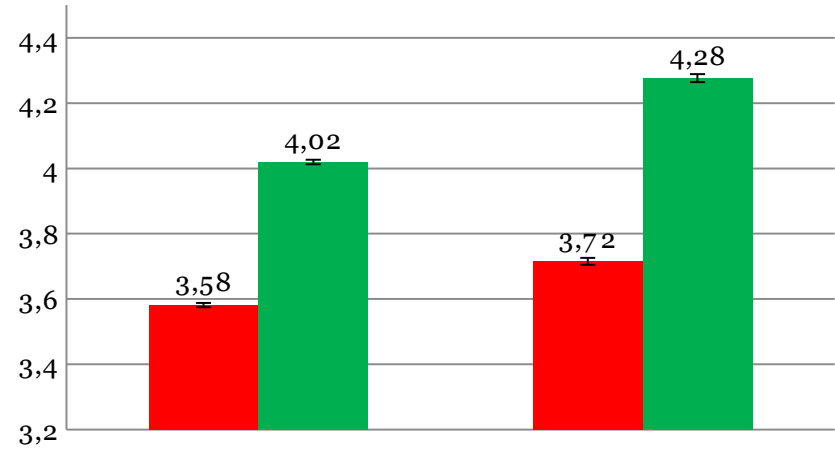
Eredmények

non ipRGC -> ipRGC

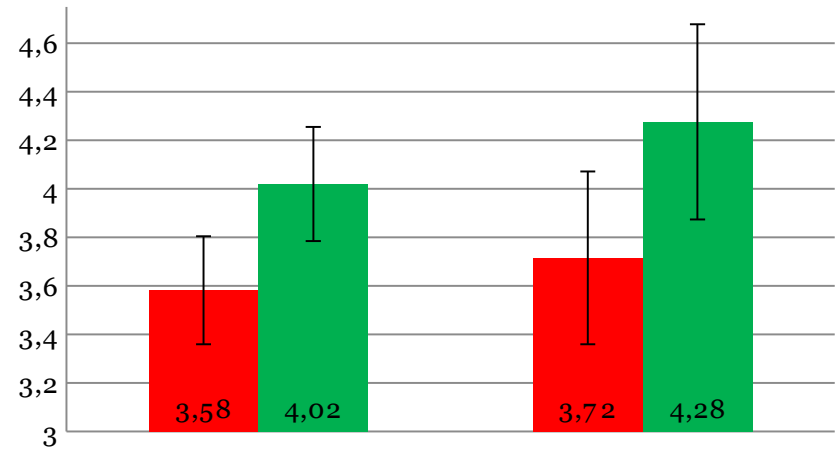
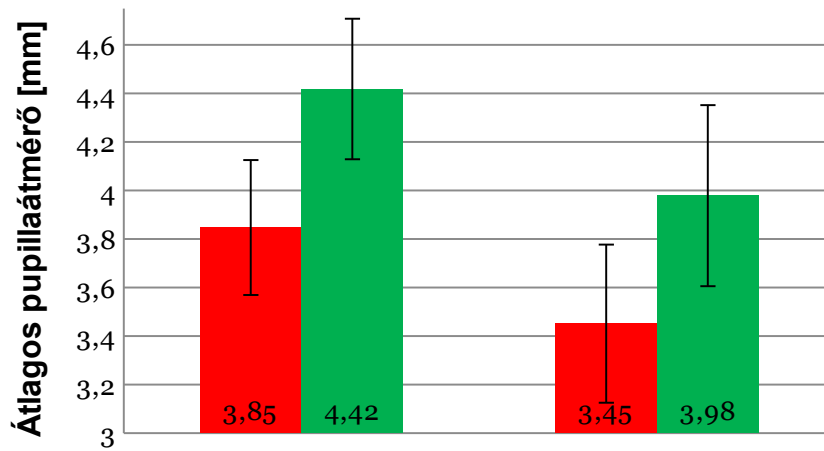
(megbízhatósági szintekkel)

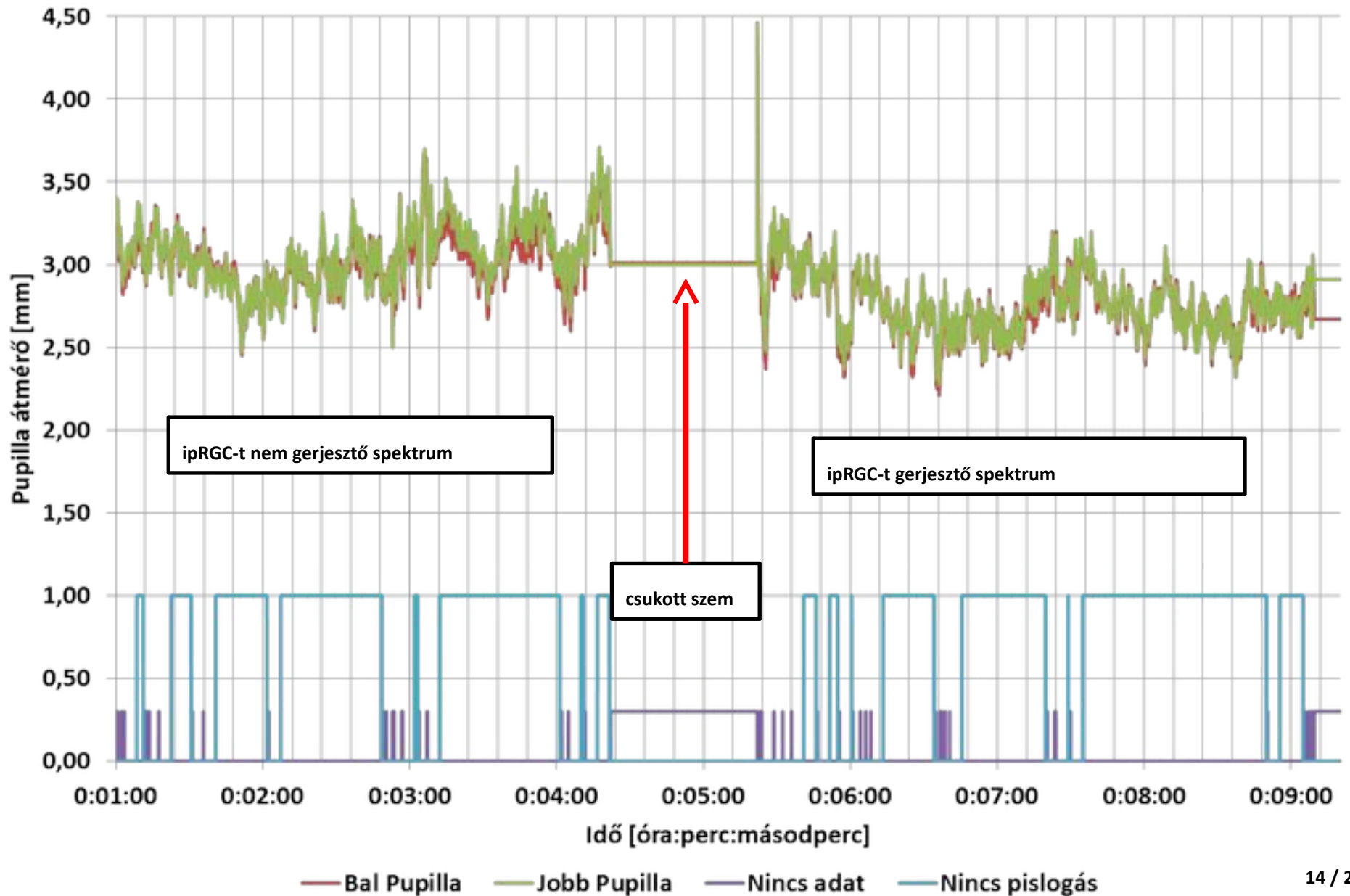
ipRGC -> non ipRGC

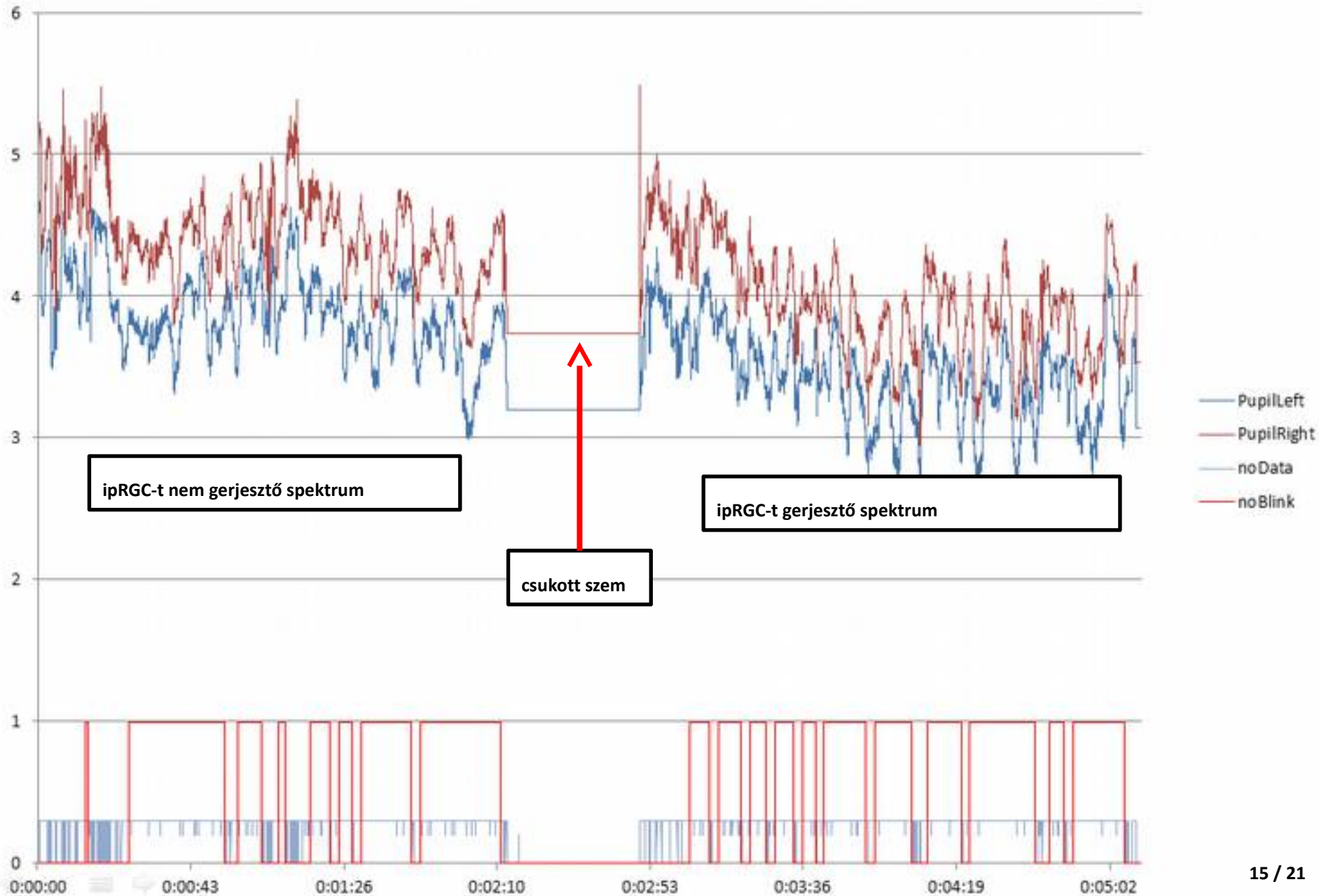
(szórással)

A szemkövető által rögzített pupillaátmérők időfüggvénye

A szemkövető által rögzített pupillaátmérők időfüggvénye

A szemkövető által rögzített pupillaátmérők időfüggvénye

Eredmények

□ Mért adatok, és a pupillaátmérők különbsége

	non ipRGC -> ipRGC		ipRGC -> non ipRGC		ipRGC -> non ipRGC		non ipRGC -> ipRGC	
Átlag (bal) [mm]	2,748	2,644	2,767	2,788	2,836	2,832	3,024	2,716
Átlag (jobb) [mm]	2,935	2,810	2,742	2,785	2,819	2,813	3,063	2,727
Szórás (bal) [mm]	0,156	0,139	0,243	0,199	0,118	0,229	0,171	0,142
Szórás (jobb) [mm]	0,160	0,150	0,233	0,209	0,111	0,231	0,199	0,143
Különbség (bal) [%]	-3,80%		+0,76%		-0,16%		-10,18%	
Különbség (jobb) [%]	-4,26%		+1,57%		-0,24%		-10,96%	

	non ipRGC -> ipRGC		ipRGC -> non ipRGC		nemKeres -> keres		keres -> nemKeres	
Átlag (bal) [mm]	2,931	2,675	2,674	2,990	2,679	2,749	2,568	2,521
Átlag (jobb) [mm]	2,909	2,661	2,733	3,041	2,661	2,768	2,738	2,693
Szórás (bal) [mm]	0,298	0,249	0,170	0,184	0,252	0,206	0,258	0,227
Szórás (jobb) [mm]	0,311	0,242	0,172	0,200	0,234	0,197	0,285	0,253
Különbség (bal) [%]	-8,76%		+11,82%		+2,61%		-1,84%	
Különbség (jobb) [%]	-8,53%		+11,25%		+3,99%		-1,63%	

Eredmények

- A második kísérletsorozat eredményei (új spektrumok!)

	non ipRGC -> ipRGC		ipRGC -> non ipRGC		non ipRGC -> ipRGC		non ipRGC -> ipRGC	
Átlag (bal) [mm]	3,93	3,69	3,58	3,72	3,62	3,48	3,85	3,45
Átlag (jobb) [mm]	4,41	4,16	4,02	4,28	4,07	3,96	4,42	3,98
Szórás (bal) [mm]	0,25	0,32	0,22	0,36	0,21	0,30	0,28	0,33
Szórás (jobb) [mm]	0,25	0,34	0,24	0,40	0,21	0,36	0,29	0,37
Különbség (bal) [%]	-5,98%		3,74%		-3,83%		-10,30%	
Különbség (jobb) [%]	-5,56%		6,39%		-2,64%		-9,95%	

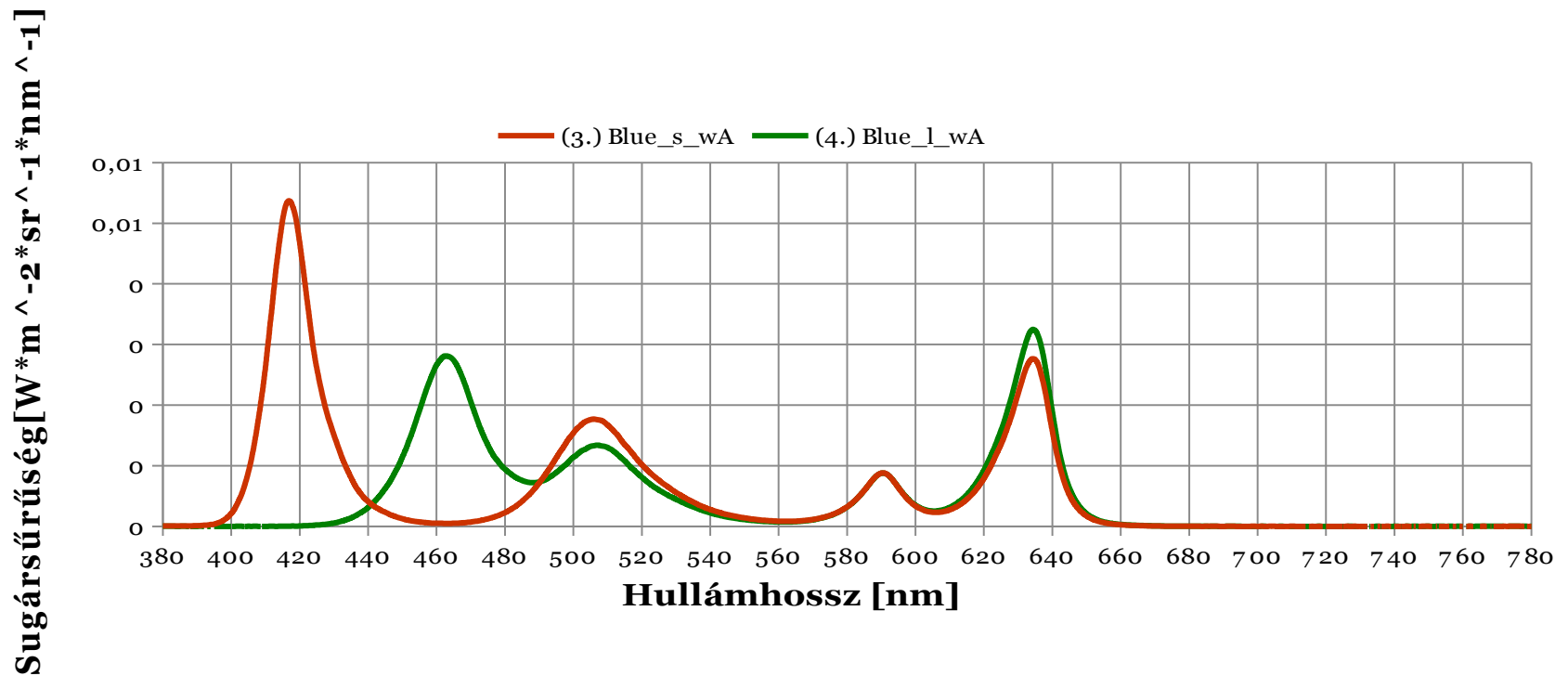
Eredmények

- Következtetések az eredmények alapján:
 - A fényforrás spektruma befolyásolja a pupillaátmérőt (azonos fénysűrűség mellett)
 - Az ipRGC sejteket ingerelve kisebb a pupillaátmérő.
 - Ezt okozhatja az éberségi szint változása, de...
 - ... az ipRGC sejtek és a többi fotoreceptor közötti kapcsolat is (világosabbnak észleljük),
 - vagy mindkettő egyszerre.

- További vizsgálatokra van szükség.

További vizsgálatok

- A kísérlet megismétlése két új spektrumot felhasználva
- Új típusú feladat végeztetése a vizsgálat közben
- EEG és szemkövető együttes használata
 - interferencia kiküszöbölése

Összefoglalás

- Fényérzékeny ganglionsejtek, fényforrás spektruma és az éberség kapcsolata
- Pupillaátmérő, mint az éberség mutatója
- Vizsgálati módszerek: szemkövető, hangolható spektrumú fényforrás
- Eredmény: Jelentős változás a pupillaátmérőben

Köszönöm a figyelmüket!

A kísérlet a „TÁMOP-4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0072 Energia ellátó és hasznosító rendszerek korszerűsítésének és hatékonyabb üzemeltetésének tervezése és optimalizálása megújuló energiaforrások és infokommunikációs technológiák felhasználásával” projekt támogatásával jött létre.